

כל מתנות הדם של חטאות פנימיות; פר יום הכפורים, פר העלם דבר של ציבור, פר כהן משיח ושעירי עבודה זרה – אפילו חיסר אחת מהן לא כיפר. אבל שעירי רגלים וראשי חדשים שהם חטאות חיצוניות – מתנה אחת מעכבת (ולבית שמאי – שתיים).  
שפיכת הדם וסמיכה – אינן מעכבות כפרה. מלבד שפיכת הדם בפנימיות לדעת תנאים אחת (ר' נחמיה ועוד כדלהלן נב.). וכן דעת תנא דברייתא להלן מב: לענין פר יום הכפורים – דלא כסתם מתניתין להלן מזו).

## דפים לט – מ (מא)

ג. א. כיצד נדרש הכתוב בפר העלם דבר של ציבור ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו. וכפר עלהם הכהן ונסלח להם?

ב. מה דרשו מהמלים ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים לפני ה' אשר באהל מועד... – האמורים בפרשת פר כהן משוח?

ג. מה למדו מהמלים: וטבל הכהן את אצבעו בדם שבפרשת פר כהן משוח?

ד. כיצד נדרשים המלים וכלה מכפר את הקדש בפרשת יוהכ"פ?

א. ועשה לפר כאשר עשה – בא לכפול בהזאתו; לימד שאם חיסר אחת מהן לא עשה ולא כלום.

כן יעשה – גם ארבע מתנות שעל גבי המזבח מעכבות [ולא רק מתן שבע המעכב בשאר מקומות – בפרה ונגעים (כן הסיק אב"י גם לר' יהודה, ואולם בתחילה אמרו שלר' יהודה אין צורך לכך אלא ללמד על סמיכה ושפיכת שיריים בפר יוהכ"פ)].

ועשה לפר כאשר... – זה פר יוהכ"פ [בא להשוותו לפר העלם דבר, שנוהגות בו אף אותן הלכות שלא נתפרשו במקומו (רב פפא. וכן אמר רבי בברייתא). ורב נחמן בר יצחק פרש שבא ללמד שאפילו מתנות הדם שעל המזבח שאין סדרן מעכב אליבא דר' יהודה, חיסרון של אחת מהן מעכב. ואמרו (להלן מא) שיש בדבר שתי דעות תנאים; תנא דבי רב למד רק לענין 'את בדם וטבילה', אבל שאר דברים נלמדים ממקורות אחרים. ותנא דבי רבי ישמעאל למד לכל מה שאמור בענין].

רבי ישמעאל דרש (מא) לפר – לפר העלם דבר, לכפול בהקישו לפר כהן משיח, כדי שיהא ניתן ללמוד ממנו יותרת ושתי כליות למקום אחר.

ולתנא דבי רב שמפרש 'לפר' – פר יוהכ"פ, זה שלמדים יותרת וכליות למקום אחר, הוא מקרא ד'כאשר יורם

משור זבח השלמים' האמור בפר כהן משוח. (עפ"י גמרא להלן מט: וברד"ה להכי).

כאשר עשה לפר – זה פר כהן משיח.

לפר החטאת – אלו שעירי עבודת כוכבים [שדינם כפר העלם לכל הלכותיהם].

כן יעשה לו – ולא לשעירי הרגלים וראשי חדשים, שאינם נשרפים ולא נעשים בפנים כפר העלם דבר. וכפר – אע"פ שלא סמך.

ונסלח – אע"פ שלא נתן שיריים.

ב. מזבח קטרת הסמים – שאם לא נתחנך המזבח בקטרת הסמים – לא היה מזה.

אשר באהל מועד – שאם נפחתה תקרה של היכל – לא היה מזה.

יש מי שכתב, דוקא לענין הזאה ריבה הכתוב, אבל זביחת שאר קרבנות היתה קיימת אפילו

נפחתה תקרת היכל (עפ"י פורת יוסף לגר"י ענגל ח"ב. ע' הר צבי).

אשר באהל מועד – רבי יהודה דרש מכאן שצריך ליתן מהדם על כל הקרנות שבהיכל (עפרש"י). ורבי שמעון – 'אשר' לא דריש.

ג. וטבל – ולא מספג (=מקנה בדופני הכלי. רש"י).  
 את – להכשיר 'אמ"ן שבאצבע (= שלפוחיות. שטפלות לאצבע ונחשבות כמוה).  
 אפשר שדבר אחר, הגם שאינו מקפיד עליו ואינו מהוה חציצה בשאר הלכות – אינו נחשב  
 'אצבע'. לא נתרבו אלא אמין (חז"א יב,ד).  
 בדם – שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא (= משעת קבלה ראשונה, לאפוקי קיבל פחות מכדי טבילה  
 בכוס אחת ופחות מכדי טבילה בכוס אחרת, וצירפן אח"כ).  
 משמע בתוס' כאן, וכן כתבו רש"י ותוס' במנחות (ו): ששיעור קבלת הדם של כל קרבן משתנה  
 לפי מתנותיו, אם כדי שתי מתנות שהן ארבע, או ארבע מתנות או שבע. ויש סוברים שבכל  
 הזבחים שיעור הדם הנצרך בשעת קבלה הוא בכדי הזייה, כיון שמקור הדין נאמר בחטאת  
 פנימית (ע' משנה למלך מעשה הקרבנות ד,ה; קרן אורה ויד דוד שפ"א וטהרת הקדש – מנחות ז-ה; אור שמה  
 מעשה"ק ה,ט).

ד. רבי עקיבא אמר: אם כיפר (כפרה המעכבת בשאר מקומות, כלומר הזאות) – כילה (אע"פ שלא שפך  
 השיריים ליסוד). ואם לא כיפר – לא כילה.  
 אמר לו רבי יהודה, מפני מה לא נאמר (כפי משמעות סדר המקרא): אם כילה (הכל, גם שפיכת שיריים)  
 – כיפר, ואם לא כילה – לא כיפר.

## דף מא

סד. א. היכן הוקשו פר העלם דבר של צבור ושעיר ע"ז, ולשם מה הוקשו?  
 ב. מה למדו מפר העלם דבר לפי יום הכפורים?  
 ג. מפני מה נאמרו יותרת ושתי כליות בפר כהן משיח ולא בפר העלם דבר של צבור?  
 ד. למה נאמרה 'פרוכת הקדש' בפר כהן משיח ואילו בפר העלם דבר של צבור לא נאמר אלא 'הפרוכת'?

א. שני לימודים נאמרו להקיש פר העלם דבר ושעיר עבודת כוכבים; אחד, מיתור החטאת שנאמר בפרשת  
 פר העלם דבר. ועוד כפל בהקש בפרשת שעירי ע"ז חטאתם על שגגתם שעבודת-כוכבים דינה כשאר  
 שגגות של העדה.  
 והוצרכה הכפלת ההקש ללמד לאותם דינים שאינם מפורשים בפרשת פר העלם דבר, הקטרת יותרת ושתי  
 כליות, שגם הם נוהגים בשעירי ע"ז כמו בפר העלם.

ב. מיתור לפר שבפרשת פר העלם דבר, למד תנא דברייתא לרבות פר יוהכ"פ. ופרש רב פפא (ותניא כוותיה)  
 שהוצרך להלכות 'את, בדם, טבילה' [אבל לענין עיכוב הזאות – למדו מ'חוקה', או, לדעת ר' יהודה  
 מ'זכלה מכפר את הקודש']. ולתנא דבי ר' ישמעאל למדו לכלל האמור בענין, כגון עיכוב הזאות – לפר  
 יוהכ"פ. (או להקטרת יותרת ושתי כליות. ועתוס').  
 רבי ישמעאל למד לפר יוהכ"פ מקל וחומר מפר העלם-דבר, ולא מיתור הכתוב.

ג. משל למלך בשר ודם שזעם על אוהבו ומיעט בסרחונו מפני חיבתו. לכך קיצר בדברים בקרבן חטא הציבור,  
 ולא פרט הקטרת יותרת ושתי כליות כי אם בפר כהן משיח.